

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-ol nr. 298
11 iulie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de hotărâre privind inițierea procedurii de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (nr. 219 din 04.07.2024)

Examinând proiectul de hotărâre menționat în titlu, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică expune următoarele considerente.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de hotărâre a fost înaintat de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit notei informative, scopul inițiativei legislative constă în inițierea procedurii de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și transmiterea competențelor autorității către Ministerul Energiei.

3. Întrucât proiectul de hotărâre vizează Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și Ministerul Energiei, urmează ca propunerea legislativă să fie supusă examinării și în cadrul acestor autorități.

II. Privitor la concordanța proiectului de act normativ prevederilor legislative

1. Referitor la preambulul proiectului de act normativ, după cum rezultă din conținutul acestuia, drept temei privind adoptarea de către Parlament a hotărârii de inițiere a procedurii de lichidare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare, Agenție) a constituit Hotărârea Parlamentului nr. 29/2021 privind rezultatul audierilor cu privire la creșterea prețurilor la carburanți.

După cum este prevăzut la art. 1- 3 din această Hotărâre, Parlamentul a luat act de raportul detaliat prezentat de Agenție, și a constatat, că în perioada de criză pandemică și economică, regulatorul național nu a întreprins nicio măsură și nu a avut un rol proactiv în vederea prevenirii creșterii bruște a prețurilor la carburanți, și că există suspiciuni rezonabile referitoare la încurajarea și susținerea indirectă a înțelegerilor de cartel de piață. Drept rezultat, Parlamentul a apreciat activitatea conducerii Agenției drept ineficientă și a exprimat vot de neîncredere Agenției, solicitând demisia Consiliului de administrație al Agenției.

În raport cu rațiunea adoptării soluțiilor legislative propuse prin proiectul de act normativ și în corelare cu Hotărârea Parlamentului nr. 29/2021, se poate observa, că obiectivul trasat în proiect s-a referit la luarea de cunoștință a Raportului privind **activitatea Agenției pentru anul 2021 și anul 2022**, pe când cel indicat în Hotărârea Parlamentului nr. 29/2021 a avut drept scop efectuarea controlului parlamentar privind vulnerabilitatea și dinamismul evoluției negative a creșterii nejustificate a prețurilor la carburanți la nivel național, privind impactul social negativ al acestui fenomen, care ar genera o scumpire în lanț a tuturor produselor de primă necesitate, ținându-se cont de lansarea sezonului lucrărilor agricole de primăvară și de evoluția situației epidemiologice din **primul trimestru al anului 2021**.

Prin urmare, se constată, că obiectivul propus în proiectul de hotărâre nu coincide cu cel prevăzut în Hotărârea Parlamentului nr. 29/2021, deoarece preambulul acestui proiect de act normativ face trimitere la Hotărârea Parlamentului nr. 29/2021, care a avut alte rațiuni de adoptare, și între timp, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a activat în continuare.

2. Art. 1 în corelare cu art. 2.

După cum rezultă din conținutul acestor articole, Parlamentul va lua act de **Rapoartele privind activitatea Agenției pentru anul 2021 și anul 2022** și va constata ineficiența Agenției prin managementul defectuos în implementarea politicii statului privind reglementarea în sectoarele energetice, asigurarea reglementării și monitorizării funcționării eficiente a pieței de energie și desfășurarea activităților în sectoarele energetice.

Sub aspect legislativ, în corespundere cu art. 12 alin. (7) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, anual, **până la 30 iunie, Agenția elaborează, prezintă în plenul Parlamentului și publică pe pagina sa web oficială raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent**, care cuprinde informații cu privire la realizarea programului de activitate al Agenției aprobat pentru anul precedent, gradul de îndeplinire a indicatorilor de performanță, măsurile întreprinse și rezultatele obținute în sectoarele reglementate în urma îndeplinirii atribuțiilor sale stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale, rezultatele monitorizării activității participanților la piețele energeticii, precum și informații cu privire la formarea și executarea bugetului Agenției.

Cu titlu de informare, reținem că Rapoartele privind activitatea Agenției pentru anul 2021 și anul 2022 au fost prezentate Parlamentului spre examinare în iunie 2021 și iunie 2022, acestea fiind supuse examinării în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe. În rapoartele Comisiei CEB-07 nr. 674 și nr. 675 din 6 decembrie 2023 asupra Rapoartelor privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare Energetică în anul 2021 și anul 2022, Comisia a propus audierea lor în ședință plenară a Parlamentului. Astfel, conducându-ne de norma expres prevăzută la art. 12 alin. (7) din Legea nr. 174/2017, se desprinde concluzia, că Parlamentul poate să ia act de Rapoartele Agenției și să constate eficiența/ineficiența activității Agenției doar după prezentarea acestora în plenul Parlamentului.

Totodată, este de notat, că prin demersul nr. 01/3148 din 28 iunie 2024, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a prezentat Parlamentului **Raportul privind activitatea ANRE în anul 2023.**

2. Art. 3, cu referire la demiterea *in corpore* a conducerii Agenției, relevăm, că potrivit art. 10 alin. (12) din Legea nr. 174/2017, mandatul de director al Consiliului de administrație încetează în cazul demisiei, revocării, expirării mandatului sau al decesului. Directorul se revocă de Parlament în caz de:

- a) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- b) imposibilitate a exercitării funcției, din motive de sănătate, pe o durată mai mare de 6 luni consecutive;
- c) alegere sau numire în altă funcție;
- d) condamnare pentru comiterea infracțiunilor cu intenție și/sau condamnare la privațiune de libertate, prin hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată;

e) rămânere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către directorul respectiv a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și/sau prin care s-a stabilit faptul că se află în stare de incompatibilitate, în conformitate cu Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu art.9 alin.(2) și (3) din Legea nr. 174/2017.

Este de observat, că printre cazurile de încetare a mandatului de director al Consiliului de administrație, legea nu enumeră și situația de constatare a executării necorespunzătoare sau a neexecutării obligațiilor sau a atribuțiilor sale, precum și a constatării, în rezultatul controlului parlamentar, a unei activități defectuoase a membrilor Consiliului de administrație.

De aceea, propunerea înaintată de demiteree *in corpore* a conducerii Agenției urmează a fi corelată cu dispoziția legală expusă anterior.

3. Art. 4, propune lichidarea Agenției și transmiterea competențelor acesteia către Ministerul Energiei urmează a fi analizată în raport cu încadrarea propunerii înaintate în unitatea de concept al legislației din domeniul energetic și ținându-se cont de următoarele momente:

1) Potrivit art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, instituirea condițiilor de bază necesare pentru asigurarea independenței autorității de reglementare intră în sfera de aplicare a acestei Legi.

În sensul art. 8 alineatele (1) - (3) din această Lege, autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energiei este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care este autoritate de reglementare cu statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private.

Nicio decizie sau măsură luată de Guvern, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice sau de autoritățile administrației publice locale nu poate restrânge independența funcțională și financiară a Agenției și nu

poate împiedica îndeplinirea de către Agenție a atribuțiilor stabilite prin Legea nr. 174/2017 și prin legile sectoriale.

În contextul îndeplinirii atribuțiilor stabilite prin Legea nr. 174/2017 și prin legile sectoriale, în corespundere cu art. 12 alin. (5) din Legea nr. 174/2017, Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică cooperează, pe plan regional și internațional, cu autoritățile de reglementare ale altor țări, inclusiv cu autoritățile de reglementare din țările părți ale Comunității Energetice, precum și cu organizațiile și organismele internaționale și instituțiile acestora, inclusiv cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și cu Secretariatul Comunității Energetice.

Consecvent, în corespundere cu clauza de adoptare din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, adoptarea acestor Legi a avut drept obiectiv transpunerea art.1–42, art.44–48, precum și a prevederilor anexei I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE; a art.1–16, art.18, art.22–38, art.40–43, precum și a prevederilor anexei I din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE.

Privitor la statutul juridic al autorității de reglementare, punctele 29, 30 și art. 39 alin. (4) din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE prevăd următoarele:

„(29) Directiva 2003/55/CE a introdus obligativitatea, pentru statele membre, de a institui autorități de reglementare cu competențe specifice. Cu toate acestea, experiența arată că eficacitatea reglementării este adesea afectată de lipsa de independență a autorităților de reglementare față de autoritățile publice centrale, precum și de insuficiența competențelor de care dispun și de puterea limitată de decizie. Din acest motiv, Consiliul European, reunit la 8 și 9 martie 2007, a invitat Comisia să elaboreze propuneri legislative care să prevadă o mai bună armonizare a competențelor autorităților de reglementare naționale și consolidarea independenței acestora.

(30) Este necesar ca autoritățile de reglementare în domeniul energiei să poată lua decizii privind ansamblul aspectelor relevante legate de reglementare pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței interne a gazelor naturale și să fie pe deplin independente față de orice alte interese publice sau private. Aceasta nu exclude controlul judiciar și exercitarea controlului parlamentar în conformitate cu dreptul constituțional al statelor membre.

Art. 39 alin. (4): Statele membre garantează independența autorității de reglementare și se asigură că aceasta își exercită competențele în mod imparțial și transparent. În acest scop, statul membru se asigură că, atunci când își îndeplinește atribuțiile de reglementare care le revin în temeiul prezentei directive și al legislației în domeniu, autoritatea de reglementare:

(a) este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată”.

Prevederi similare se cuprind și în punctele 33, 34 și art. 35 alin. (4) din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE.

După cum se poate observa, atât Directiva nr. 2009/72/CE, cât și Directiva nr. 2009/73/CE conferă statutul de independență autorității de reglementare, care este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată.

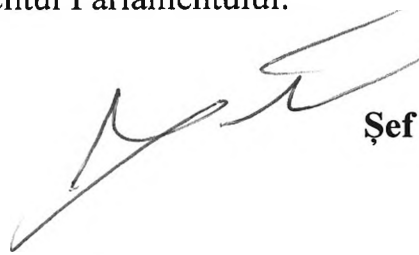
Drept urmare, relevăm că lichidarea și delegarea competențelor Agenției Naționale de Reglementare în Energetică, în calitatea sa de autoritate de reglementare națională, unei autorități a administrației publice centrale, nu este conformă conceptelor cuprinse în Directivele enunțate anterior, precum și în actele normative naționale.

2) Cu privire la lichidarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și trecerea integrală a atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor către Ministerul Energiei, este de notat, că art. 8 alin. (4) teza a doua din Legea nr. 174/2017 prevede, în mod expres, că **Agencia se lichidează doar prin lege, adoptată în acest scop, și cu condiția preluării atribuțiilor acesteia de alte autorități independente.**

Această prevedere se conține și în pct. 11 din Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.334/2018.

Respectiv, cadrul normativ existent admite posibilitatea lichidării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică doar cu respectarea condițiilor: de adoptare a unei legi în acest sens și a preluării atribuțiilor acesteia de către o autoritate independentă, care, în sensul prevederilor Directivelor transpuse, autoritatea desemnată urmează a fi independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată. Astfel, prevederile normative invocate exclud posibilitatea trecerii atribuțiilor autorității de reglementare supusă lichidării către o autoritate a administrației publice centrale de specialitate în domeniul energiei.

Drept rezumat, concluzionăm, că soluțiile legislative propuse prin proiectul de act normativ nu se încadrează organic în sistemul juridic existent, cerință prevăzută la art. 3 alin (4) din Legea nr. 100/2017, și contravine prevederilor invocate în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, pentru care motiv sugerăm autorilor retragerea inițiativei legislative, or respingerea lui de către Comisie, în temeiul art. 56 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală